

TÜRKİYE BÜYÜK MİLLET MECLİSİ BAŞKANLIĞINA

Aşağıda belirtilen sorularımın **Adalet Bakanı Yılmaz TUNÇ** tarafından Anayasanın 98. ve TBMM İçtüzüğü'nün 96. ve 99. maddeleri uyarınca yazılı olarak cevaplandırılmasını arz ederim.

Beritan GÜNEŞ ALTIN

Mardin Milletvekili

Ceza İnfaz Sisteminde Sivil Toplum Derneği (CİSST) tarafından Türkiye'deki yabancı mahpusların istatistiklerine ilişkin Adalet Bakanlığı'na yapılan bilgi edinme başvurusu neticesinde elde edilen son verilere göre; **16 Eylül 2024 tarihi itibariyle Türkiye hapishanelerinde toplam 14.276 yabancı uyruklu mahpus** bulunmaktadır. Bunların **2.073'ü hükümlü, 5.075'i tutuklu ve 7.128'i hükümlüdür**. Ayrıca Türkiye'de **128 farklı ülkeden yabancı mahpus olduğu** görülmektedir. En yoğun mahpus gruplarını, Türkiye'nin komşusu olan ülkelerden gelen kişiler oluşturmaktadır. Bu kapsamda Türkiye hapishanelerinde **Suriye, İran, Afganistan, Türkmenistan ve Irak** vatandaşı kişilerin daha çok bulunduğu görülmektedir. **Türkiye'nin komşusu olan Suriye, İran, Irak, Azerbaycan, Gürcistan, Bulgaristan, Yunanistan ve Ermenistan vatandaşlığına sahip toplam 9.425 mahpus** bulunmaktadır. Bu sayı yabancı mahpusların %66'sını oluşturmaktadır. Diğer yandan; göçmen nüfusunun önemli bir yansıması olarak Türkiye, yabancı uyruklu mahpus sayısı bakımından Avrupa Konseyi ülkeleri arasında 5'inci sırada yer almaktadır. (*Avrupa Konseyi Yıllık Ceza İstatistikleri – SPACE I 2022 Temel Bulgular, Çev. CİSST, İstanbul, 2023, s. 10*)

Yabancı uyruklu mahpusların güncel istatistiklerine baktığımızda Türkiye'nin son 10 yılda hızlı ve yoğun şekilde aldığı göçlerin yansımaları rahatlıkla görülmektedir. Türkiye'nin Ortadoğu ve Orta Asya'dan Avrupa'ya geçiş için bir güzergâh olduğu gerçeği göz önüne alınırsa yabancı uyruklu mahpus sayısının ilerleyen yıllarda da artmaya devam edeceği öngörülebilmektedir. Diğer yandan ise İçişleri Bakanı Ali Yerlikaya, 1 Ekim 2024 tarihinde yaptığı açıklamalarda 2020 yılında 23 bin 658, 2021 yılında 50 bin 420, 2022 yılında 124 bin 441, 2023 yılında 130 bin 609 ve 2024 yılında da 20 Eylül 2024 tarihine kadar 93 bin 377 kişinin sınır dışı edildiğini

belirtti. Türkiye, uluslararası sözleşmeler ve uluslararası teamül hukuku kapsamında herhangi bir kimsenin zulüm, işkence veya diğer kötü muamele ya da hayati tehlike ile karşı karşıya kalacağı bir yere geri gönderilmesini yasaklayan geri gönderme yasağına uymakla yükümlüdür. Türkiye, insanları ciddi zarar görebilecekleri yerlere geri dönmeye zorlamamalıdır. Türkiye, nerede kayıtlı olduklarına bakmaksızın tüm Suriyelilerin temel haklarını korumalı ve geçici koruma kimlik kartlarının ve adreslerinin kayıtlı olduğu şehirden başka yerde yaşayan ve çalışan mültecileri sınır dışı etmemelidir.

Bu bağlamda;

1. Son dört yılda kaç yabancı mahpus tahliye edildikten sonra direkt geri gönderme merkezine gönderildi? Kaçı sınır dışı edildi? Hangi ülkelere gönderildiler? Bu kişilerin cinsiyet, yaş ve tutuklanmalarına gerekçe sunulan suç tipi dağılımı nedir?
2. Yabancı mahpusların sınır dışı edilme prosedürü nedir? Söz konusu kararlar hangi ulusal ve uluslararası mevzuatla ilişkilidir?
3. Mahpuslar tahliye edildikten sonraki süreçle jandarma mı polis mi ilgilenmektedir? Bu ayırım hangi kriterlere göre yapılmaktadır?
4. Sınır dışı edilme söz konusu ise yabancı mahpusun hangi geri gönderme merkezine götürüleceğine nasıl karar verilmektedir? Tahliye edildiği hapisaneye en yakın GGM'ye mi yoksa sınır dışı edilmesi planlanan ülke sınırına en yakın GMM'ye mi götürülmektedir? Eğer komşu bir ülkeye sınır dışı edilmeyecekse nasıl bir yol izlenmektedir?
5. Sınır dışı edilme sürecinde söz konusu kişiler hukuki destek alabilmekte midir? Hakları konusunda yeterli olarak bilgilendiriliyorlar mı? Dil engeli söz konusu ise yasal süreçler nasıl ilerletilmektedir?
6. Sınır dışı edilme sürecinde karşı ülkedeki resmi kurumlar ile nasıl bir süreç yürütülmektedir? Bu aşamada kişileri aile ve avukat ile iletişim hakkı tanınmakta mıdır?